

Sygn. akt **II AKa 55/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca:	SSA Bogumiła Metecka-Draus
Sędziowie:	SA Andrzej Mania (spr.) SA Piotr Brodniak
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Katarzyny Okomskiej - Misiuny

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2015 r. sprawy

D. G.

oskarżonego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt II K 166/14

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że uchyla zawarte w jego punkcie IV orzeczenie o przepadku na rzecz Skarbu Państwa korzyści osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 3000 zł i nakazuje kwotę tę wydać (...) Bankowi (...)w B. tytułem częściowego naprawienia przez oskarżonego wyrządzonej szkody, nałożonego w jego punkcie III;

II.. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym.

Piotr Brodniak Bogumiła Metecka-Draus Andrzej Mania

Sygn. akt: **II AKa 55/15**

UZASADNIENIE

D. G. został oskarżony o to, że:

w dniu 13.06.2011 roku w S., w celu uzyskania dla innych osób z (...) Banku (...) w B. Oddział w S. kredytu nr(...) w kwocie 60.000zł oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przedłożył wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu zaświadczenie o zatrudnieniu w firmie (...) sp. z o.o., które to dokumenty miały istotne znaczenie dla uzyskania tego kredytu, czym wprowadził ww. bank w błąd, zarówno co do własnej zdolności kredytowej, jak i tożsamości osób na

rzecz, których faktycznie miał zostać udzielony kredyt, a następnie zawarł umowę o kredyt we własnym imieniu, nie mając zamiaru osobiście spłacać rat kredytowych, a uzyskaną sumę kredytu przekazał dla innych osób, ułatwiając im w ten sposób wyłudzenie kwoty 56.000zł, za co uzyskał korzyść majątkową w kwocie 3.000zł, czym działał na szkodę (...) Banku (...) w B.

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014r., sygn. akt II K 166/14:

I. oskarżonego D. G. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za ten czyn na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 5 (pięciu) lat,

III. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w części poprzez zapłatę kwoty 8.000 (ośmiu tysięcy) złotych na rzecz (...) Banku (...) w B.,

IV. na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego przepadek korzyści osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 3.000 (trzech tysięcy) złotych,

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. S. kwotę 885,60 złotych tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu,

VI. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi w całości Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze – środka karnego w postaci przepadku korzyści wywiodła obrońca oskarżonego. Zarzuciła:

1) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu przez Sąd Okręgowy, iż korzyść majątkowa podlegająca przepadkowi „nie podlega zwrotowi pokrzywdzonemu” w rozumieniu art. 45 § 1 zd. 2 k.k.,

2) przez co sąd niewłaściwie zastosował przepis prawa materialnego art. 45 § 1 k.k. i orzekł przepadek korzyści – obok orzeczonego obowiązku naprawienia szkody – mimo że ustawodawca zakazuje w takiej sytuacji orzekania przypadku („nie orzeka się”).

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie orzeczonego przypadku korzyści majątkowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie. Podzielając poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, a co za tym idzie kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu D. G., a także w zasadzie orzeczoną karę, nie kwestionowane zresztą apelacją, zauważyć należy, iż rekonstruując stan faktyczny sąd I instancji stwierdził m.in., że oskarżony „Po przyjeździe do siedziby banku przedłożył otrzymane zaświadczenie wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu na swoją rzecz, czym wprowadził bank w błąd co do własnej zdolności kredytowej i tożsamości osób, na rzecz której kredyt miał być faktycznie udzielony, a następnie zawarł umowę o kredyt we własnym imieniu, nie mając zamiaru osobiście spłacać rat kredytowych. Po podpisaniu stosownych dokumentów, D. G. udał się do sejfów po pieniądze. Otrzymał kwotę – 56.000,00 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy złotych) przekazał niezwłocznie czekającym na niego w samochodzie „(...)”, (który w tym czasie miał też otrzymać kwotę kredytu od Z. C.). „(...)” odliczył kwotę 2.920,00 zł (...) i wręczył je oskarżonemu jako część umówionego wynagrodzenia. Niedługo potem oskarżonego znów odwiedził W. C., mówiąc, że musi ubezpieczyć zawarty kredyt - w tym celu mężczyźni ponownie udali się do wskazanego oddziału (...) w S.. Po podpisaniu kolejnych dokumentów, D. G. otrzymał kwotę 80,00 zł (osiemdziesiąt złotych), tj. w sumie z

tytułu zawarcia umowy kredytowej nr (...) otrzymał od „(...)” korzyść majątkową w kwocie 3.000,00 zł” (strona 1 i 2 uzasadnienia wyroku). Skoro tak to oczywiście zgodzić się należy z obrońcą oskarżonego, że owa kwota pochodziła z przestępstwa i jako taka podlega zwrotowi pokrzywdzonemu, tj. (...) Bankowi (...) w B.. Już bowiem „w uzasadnieniu rządowego projektu k.k. (Nowe kodeksy karne z 1997r. z uzasadnieniami, Warszawa 1997, s. 145) wskazano, że przypadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa ma celu odebranie sprawcy korzyści, jaką osiągnął na skutek popełnienia przestępstwa, co stanowi realizację funkcji prewencyjnej. Przypadek realizuje również funkcję kompensacyjną rozumianą jako naprawienie szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu (por. K. Postulski, M. Siwek, Przypadek w polskim prawie karnym, Zakamycze 2004, s. 69). Założenia te realizuje treść art. 45 § 1 k.k. stanowiąc, że przypadkowi podlegają korzyści majątkowe pozostające w związku z popełnionym przestępstwem. Chodzi o nienależną korzyść majątkową, czyli pozbawioną podstawy prawnej, pochodzącą również pośrednio z przestępstwa. Art. 45 § 1 k.k. in fine stanowi również, że przypadku nie orzeka się w całości lub części, jeżeli korzyść lub jej równowartość podlega zwrotowi m.in. pokrzywdzonemu. Zastrzeżenie to wynika z tego, że przedmiot skradziony nie przestaje być własnością osoby, na której szkodę dopuszczono się kradzieży i podlega zwrotowi tej osobie” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.08.2007r., sygn. WK 16/07, OSNwSK 2007/1/1846). Sprawca przestępstwa (kradzieży, oszustwa) nie nabywa zatem własności skradzionych rzeczy i pieniędzy, jak też wydanych mu przez ich właściciela na skutek podstępu (zob. wyrok SN z dnia 20.04.2014r., sygn. V CK 431/02, M. Prawn. 2005/7/349). W tym ostatnim przypadku wydanie jest równoznaczne z jej utraceniem w rozumieniu art. 169 § 2 KC. Owe „otrzymane” przez oskarżonego 3000 zł pozostawały zatem nadal własnością pokrzywdzonego. Skoro tak, to w sprawie brak było przesłanek do orzeczenia ich przypadku na rzecz Skarbu Państwa. W zaskarżonej części wyrok zapadł zatem z oczywistą obrazą art. 45 § 1 zd. 2 k.k. i jako taki w tej części ostać się nie może. Nie do przyjęcia w konsekwencji pozostaje stanowisko sądu I instancji, wewnątrznie przy tym sprzeczne, wyrażone na karcie 8 verte uzasadnienia wyroku, że kwota 3.000 zł „nie podlega zwrotowi pokrzywdzonemu, ponieważ nie miała ona niczego wspólnego z wypłatą kwoty kredytu, a więc ze szkodą wyrządzoną bankowi (...) – była zapłatą dla oskarżonego za przystąpienie do umowy, posłużenie się fikcyjnym zaświadczeniem o zatrudnieniu. Idąc dalej – można wnioskować, że ustalone z D. G. „wynagrodzenie” przysługiwałoby mu (w świetle ustaleń jakich dokonał w tym zakresie przed zawarciem umowy kredytu) także wówczas, kiedy wypłata kredytu nie nastąpiłaby niezwłocznie, a byłaby z jakichś względów wstrzymana – jego zadanie polegało na zawarciu z bankiem (...) umowy kredytowej w oparciu o dostarczone mu dokumenty i z tego zadania się wywiązał, a wynagrodzenie nastąpiło ze strony „mocodawców” rozporządzających otrzymanymi środkami”, a które legło u podstaw rozstrzygnięcia sądu I instancji. Nie zmienia to bowiem faktu, że kwota owego wynagrodzenia pochodziła i to bezpośrednio z przestępstwa oszustwa i jako taka podlegała zwrotowi na rzecz pokrzywdzonego. Jedynie bowiem w sytuacji kiedy wysokość korzyści majątkowej osiągniętej przez sprawcę z popełnienia przestępstwa przeciwko mieniu na szkodę ustalonej osoby jest wyższa od szkody wyrządzonej tym przestępstwem, obligatoryjne jest orzeczenie na rzecz Skarbu Państwa przypadku części korzyści stanowiącej nadwyżkę ponad rzeczywistą stratę albo przypadku równowartości tej nadwyżki (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.05.2008 r., WK 11/08, OSNKW 2008, z. 9, poz. 70). Taka zaś sytuacja w sprawie nie miała miejsca.

Tak argumentując Sąd Apelacyjny w uwzględnieniu wywiedzionej apelacji – działając na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. – zmienił w zaskarżonej części wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 18 grudnia 2014r., sygn. II K 166/14 w ten sposób, że uchylił zawarte w jego punkcie IV orzeczenie o przypadku na rzecz Skarbu Państwa korzyści osiągniętej z popełnionego przestępstwa w kwocie 3.000 zł i nakazał jej zwrot (...) Bankowi (...) w B. tytułem częściowego naprawienia przez oskarżonego wyrządzonej szkody, nałożonego w jego punkcie III.

O zwolnieniu oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach sądowych w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. 1983 Nr 49, poz. 223 ze zm.).

Piotr Brodniak Bogumiła Metecka-Draus Andrzej Mania